

retsplejelovens § 827. Der kan ikke gives pålæg om edition i tilfælde, hvor vedkommende ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring som vidne, jf. retsplejelovens §§ 169-172 (f.eks. på grund af tavshedspligt, risiko for straf, tab af velfærd eller anden væsentlig skade for vidnet eller vidnets nærmeste samt journalisters kildebeskyttelse). Det er retten, der har kompetence til at træffe afgørelse om edition. Hvis et pålæg om edition ikke efterkommes, kan retten anvende samme tvangsmidler som over for vidner, der nægter at afgive forklaring. Retten kan således f.eks. pålægge en løbende bøde (tvangsbøde) eller lade politiet tage den pågældende i forvaring, indtil pålægget efterkommes (dog højst 6 måneder).

Den del af lovforslaget, der vedrører reglerne om beslaglæggelse og edition, svarer i vidt omfang til gældende ret. Der foretages derfor ikke her en nærmere gennemgang af de gældende regler. Der henvises i stedet til gennemgangen i betænkning nr. 1223/1991 om beslaglæggelse og edition under efterforskning, s. 9-36. Der er endvidere i begrænset omfang redegjort for gældende ret i tilknytning til Justitsministeriets overvejelser om visse spørgsmål, herunder om ændringer i forhold til Strafferetsplejeudvalgets lovudkast, jf. nedenfor pkt. 2.3.

2.2. Strafferetsplejeudvalgets forslag

Strafferetsplejeudvalget har ikke fundet behov for en omfattende reform af reglerne om beslaglæggelse og edition. Den gældende retstilstand er efter udvalgets opfattelse i det store hele tilfredsstillende. Reglerne giver ikke anledning til væsentlige praktiske problemer, og de repræsenterer en god balance mellem hensynet til politiets efterforskning på den ene side og på den anden side hensynet til den enkeltes frihed og rådighedsret.

De gældende regler er imidlertid ikke ændret væsentligt siden gennemførelsen af retsplejeloven af 1916. Reglerne er præget af deres tid og fremtræder i dag vanskeligt overskuelige og til dels ufuldstændige.

Strafferetsplejeudvalget foreslår på denne baggrund, at reglerne revideres som led i den løbende modernisering af de straffeprocessuelle regler. Udvalgets forslag skal derfor ses som en modernisering og præcisering af reglerne, så de bliver mere tilgængelige og nemmere at anvende, og således at de indgår mere naturligt i sammenhæng med retsplejelovens øvrige regler om straffeprocessuelle tvangsindgreb.

Efter udvalgets lovudkast kan beslaglæggelse finde sted inden for tre tilfældegrupper:

- 1) Til sikring af bevismidler, det offentliges krav på konfiskation eller forurettedes krav på tilbagelevering af genstande.
- 2) Til sikring af det offentliges krav på sagsomkostninger eller bøde eller forurettedes krav på erstatning i sagen.
- 3) Når tiltalte har unddraget sig sagens videre forfølgning.

Grupperne 1 og 2 modsvarer af beslaglæggelse efter den nugældende retsplejelov, henholdsvis §§ 824 og 804, mens gruppe 3 modsvarer af de nugældende regler om formuebeslag i § 801.

Ud over indførelsen af en ny systematik indebærer lovforslaget som nævnt en del præciseringer og visse mindre ændringer.

De vigtigste af disse ændringer vedrører den form for beslaglæggelse, der ovenfor er betegnet som gruppe 2. Det foreslås her som noget nyt, at der indføres en adgang til at foretage beslaglæggelse til sikkerhed for *bødekrav*, jf. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 802, stk. 2, nr. 2. Dette skal ses i sammenhæng med udviklingen gennem de senere år, hvor der i lovgivningen er blevet lagt stadig stigende vægt på bødesanktionen, således at bødekrav af ganske betydelig størrelse nu er ganske hyppigt forekommende, navnlig i forbindelse med overtrædelser af særlovgivningen. Der kan især nævnes overtrædelser af skatte- og miljølovgivningen. Der er efter udvalgets opfattelse ikke nogen begrundelse for at udelukke, at bødekrav kan sikres ved beslaglæggelse, når dette kan ske med hensyn til f. eks. konfiskationskrav og sagsomkostninger.

Det foreslås endvidere, at beslaglæggelse til sikring af krav på sagsomkostninger, værdikonfiskation, bøde eller erstatning ikke som nu efter dommen skal følges op af et udlæg foretaget af fogedretten. I stedet skal kriminalretten - i forbindelse med straffesagen eller efterfølgende - træffe afgørelse om anvendelse af det beslaglagte gods, jf. de foreslåede bestemmelser i retsplejelovens § 807 d, stk. 2 og 3.

Der opnås herved en ikke uvæsentlig forenkling og effektivisering af inddrivelsen af disse krav, idet kriminalretten tager stilling til selve fordringen og på den måde samtidig tilvejebringer det nødvendige grundlag for tvangsauktion, da afgørelsen om anvendelse af det beslaglagte gods har retsvirkning som udlæg.

Da det fortsat vil være en domstol, der træffer afgørelsen, indebærer forslaget ikke nogen forringelse af den tiltaltes retssikkerhed.

Endelig har udvalget overvejet visse ændringer i anledning af gennemførelsen af *medieansvarsloven* (lov nr. 348 af 6. juni 1991). Særligt i forbindelse med